

»PODOBICA OB ZLATI MAŠI«

Bralci se boste spraševali, čemu ta knjižni zapis. Odgovor se bo, upam, sam izkristaliziral ob branju, a vseeno želim dodati nekaj uvodnih misli.

Ta knjiga opisuje življenje prednikov, ki je zaradi zahtevnih razmer zaznamovalo tudi moje življenje in mojo duhovniško pot. Zapisana razmišljanja so tudi vračilo dolga njim, ki so bili, kot številni ljudje 20. stoletja, vrženi v »čas skrajnosti« in deležni nadčloveških in nečloveških izzivov. Ne vem, ali sem dovolj primeren opisovalec njihovih usod, saj sem se poklicno bolj ukvarjal z razlogi za bivanje kot z bivanjskimi zgodbami. A verjamem, da je oboje povezano, razen tega me je, odkar pomnim, zaposlovalo vprašanje po smislu življenja. Knjiga je torej oris številnih kamenčkov iz stoletnega mozaika življenj mojih prednikov od babice in deda do njunih sinov in obeh hčera, ki so zaznamovali tudi nas potomce. Gre za poskus prikazati razmere in bremena njih in drugih Slovencev tega zahtevnega in nevarnega vojnega in revolucionarnega časa. Večina je bila vanje prisiljena, a posledično so z bremenami zaznamovali tudi potomce.

Bralci boste presodili, ali mi je uspelo vsaj nekaj teh zahtevnih osebnih in narodnih izzivov, bremen in prilik priliti na papir. V knjigi se prepletajo osebne zgodbe, opis domačih in krajevnih razmer, usod bližnjih ter drugih oseb in narodov. To so zgodbe o redkih radostih, predvsem pa hudem trpljenju in stiskah ljudi v vojni, v najtežjem obdobju našega naroda, Evrope in sveta. Ker kot narod in posamezniki šele sestavljamo ta mozaik in si skušamo naslikati celovito resnico o njem, je knjiga, upam, skromen prispevek k razumevanju obdobja.

Vsak človek spoštuje svoj izvor in ne more mimo sledi svojih prednikov. Danes ljudje iščejo svoje korenine po matičnih knjigah in sestavljajo svoj rodovnik. Rod nas zaznamuje z genskimi, fiziološkimi, kulturnimi in duhovnimi prvinami. V njih igrajo pomembno vlogo tudi družinske, krajevne in idejno-politične razmere. Vojne in revolucije ter osebni in družinski pretresi pomenijo dobesedno pretrganje ustaljenih korenin, kot je zapisano v knjigi o profesorju Rajku Ložarju, kjer se akademik Kajetan Gantar spominja njegovih besed o revolucionarnem izkoreninjenju: *»Veliko tega bo šlo v pozabo, posebno zdaj, ko bo oblast v naši domovini takšne in podobne stvari poskušala izkoreniniti, češ da gre za ostanke fevdalizma, religije in praznoverja.«**

Pretrgane korenine prevratnih sprememb so del usod družin in naroda, saj so odstranile ne le nacionalno versko in kulturno dediščino, pač pa uničile tudi njene nosilce. Izkoreninjenje je grozilo celemu narodu, a branilci korenin, kar so brez dvoma naši verni predniki bili, so se temu upirali in zato doživljali kruto usodo nasilnih

* Kajetan Gantar, »Spomini na Rajka Ložarja kot gimnazijskega profesorja«, v: Ingrid Slavec Gradišnik (ur), *Pretrgane korenine: Sledi življenja in dela Rajka Ložarja* (Ljubljana: Založba ZRC SAZU, 2005), 46.

prevratnih posegov v osebno in narodno dostojanstvo. Osebno delim to breme, ki je zaznamovalo našo družino. V knjigi razmišljam o tem usodnem izzivu, ki je tolikim vzel življenje, mladost, družino, vero, narod in prihodnost. A kljub temu so kljubovali in ohranjali upanje.

Po petdesetih letih duhovništva se vse bolj zavedam, kako neznameniten kamenček v mozaiku življenja in oznanjevanja je človek, tudi duhovnik. Kljub temu verujem, da vsak s svojo vero, pogumom in dejavno zavzetostjo prispeva k upanju za življenje z Bogom in sobivanje z ljudmi tudi v najbolj zahtevnih razmerah. Poklicani smo, da kljubujemo izkoreninjenju z vztrajanjem na krščanskih temeljih, iz katerih so živeli predniki, in bomo, to trdno verujem, tako preživeli tudi mi – ker so predniki živeli v domačiji pod Svetim Antonom in vsi drugi pod Božjim in varstvom drugih zavetnikov, ki nas vse spremljajo, naj so priznani svetniki in pričevalci ali ne. Vsi bdijo nad usodo vsakega izmed nas in nas vseh, saj smo vsi v Božjem okoliščju, pa naj si to priznavamo ali ne.